www.xtrapapers.com

Rewarding Learning

Uimhir Lárionaid

Uimhir Iarrthóra

General Certificate of Secondary Education
2017

Foghlaim don tSaol agus don Obair: Modúlach

Aonad 3
Saoránacht Áitiúil agus Dhomhanda

GLW41

[GLW41]

DÉ hAOINE 12 BEALTAINE, MAIDIN

AM

45 nóiméad.

TREOIR D'IARRTHÓIRÍ

Scríobh d'Uimhir Lárionaid agus d'Uimhir Iarrthóra sna spásanna chuige sin ag barr an leathanaigh seo.
Ní mór duit na ceisteanna a fhreagairt sna spásanna chuige sin.
Ná scríobh taobh amuigh den achar bhoscáilte ar gach leathanach nó ar leathanaigh bhána.
Comhlánaigh le dúch dubh amháin. **Ná scríobh le peann glóthaí.**
Tá an t-iatán (ina bhfuil **Foinse A**) le húsáid le Ceisteanna **4** agus **5** i **Roinn B**.
Freagair **gach** ceist sa pháipéar seo.

EOLAS D'IARRTHÓIRÍ

Is é 40 an marc iomlán don scrúdpháipéar seo.
Measúnófar caighdeán na cumarsáide scríofa i gCeisteanna **4** agus **5**.
Léiríonn figiúirí idir lúibíní atá priontáilte ar thaobh na láimhe deise de leathanaigh na marcanna atá ag dul do gach ceist nó do gach cuid de cheist.

10407.05

www.xtrapapers.com

Roinn A

Freagair **gach** ceist sa roinn seo.

Cearta agus freagrachtaí maidir le mórcheisteanna áitiúla, náisiúnta agus domhanda is ábhar don cheist seo.

1 (a) Ainmnigh foinse **amháin** a dtiocfadh le duine óg úsáid a bhaint aisti le heolas a fháil ar mhórcheist dhomhanda.

____ [1]

(b) Mínigh dóigh **amháin** a dtig le rialtais cuidiú le bochtanas domhanda a laghdú.

____

____

____

____ [2]

(c) Mínigh dóigh **amháin** a dtig leis dul i bhfeidhm ar dhaoine má tá siad beo bocht.

____

____

____

____ [2]

www.xtrapapers.com

An ról a bhíonn ag an tsochaí agus ag rialtais maidir le cearta daonna a chosaint is ábhar don cheist seo.

2 **(a)** Ainmnigh grúpa **amháin** daoine ar féidir go ndéantar leithcheal orthu.

____ [1]

(b) Sainaithin agus mínigh fáth **amháin** a bhfuil dlíthe comhionannais tábhachtach san ionad oibre.

____

____

____

____ [2]

(c) Sainaithin agus mínigh dóigh **amháin** a dtig leis dul i bhfeidhm ar dhuine óg má tá sé mar íospartach maidir le coireacht fuatha.

____

____

____

____ [2]

[Tiontaigh an leathanach

www.xtrapapers.com

Éagsúlacht agus cuimsitheacht i dTuaisceart Éireann agus sa domhan mhór is ábhar don cheist seo.

3 **(a)** Ainmnigh **dhá** ghrúpa mionlaigh eitneacha atá ina gcónaí i dTuaisceart Éireann.

1. ______________________________ [1]

2. ______________________________ [1]

(b) Sainaithin **agus** mínigh **dhá** shampla de dhóigheanna ina léirítear féiniúlacht chultúrtha agus den dóigh a dtig leo coimhlint a chruthú sa tsochaí.

1. ______________________________

____

____

______________________________ [2]

2. ______________________________

____

____

______________________________ [2]

(c) Sainaithin **agus** mínigh **dhá** dhóigh a dtig leis na Náisiúin Aontaithe déileáil le coimhlint agus tacú le síochán idir thíortha.

1. ______________________________

____

____

______________________________ [2]

2. ______________________________

____

____

______________________________ [2]

www.xtrapapers.com

Roinn B

Freagair **gach** ceist sa roinn seo.

4 Léigh **Foinse A** agus bain úsáid aisti le cuidiú leat an cheist seo a fhreagairt.

(a) Mínigh **dhá** ról atá ag Comhalta den Tionól Reachtach Thuaisceart Éireann (CTR).

1. ____

____

____

____

____

____ [2]

2. ____

____

____

____

____

____ [2]

[Tiontaigh an leathanach

www.xtrapapers.com

(b) Mínigh dóigheanna a gcosnaíonn Tionól Thuaisceart Éireann cearta daonna.

[6]

www.xtrapapers.com

5 Agus tagairt á déanamh agat d'**Fhoinse A agus** don eolas agat féin, luacháil na dóigheanna a mbíonn Eagraíochtaí Neamhrialtasacha (ENRanna) ag obair ar son na sochaí.

[10]

www.xtrapapers.com

SEO DEIREADH AN SCRÚDPHÁIPÉIR

NÁ SCRÍOBH AR AN LEATHANACH SEO

Don Scrúdaitheoir amháin	
Uimhir Ceiste	Marcanna
1	
2	
3	
4	
5	

Marc Iomlán	

Uimhir Scrúdaitheora

Cuireadh isteach ar chead chun an t-ábhar cóipchirt uile a atáirgeadh.
I gcásanna áirithe is féidir nár éirigh le CCEA teagmháil a dhéanamh le húinéirí cóipchirt agus beidh sé sásta na hadmhálacha sin a fágadh ar lár a chur ina gceart amach anseo ach é a chur ar an eolas.

www.xtrapapers.com

Rewarding Learning

General Certificate of Secondary Education
2017

Foghlaim don tSaol agus don Obair: Modúlach

Aonad 3
Saoránacht Áitiúil agus Dhomhanda

[GLW41]
DÉ hAOINE 12 BEALTAINE, MAIDIN

FOINSE A

www.xtrapapers.com

Iatán: Saoránacht Áitiúil agus Dhomhanda

Le húsáid le Ceisteanna 4 agus 5.

FOINSE A

Obair a dhéanamh ar son na Sochaí i dTuaisceart Éireann

Déanann Tionól Thuaisceart Éireann, Comhaltaí den Tionól Reachtach (CTRanna) agus Eagraíochtaí Neamhrialtasacha (ENRanna) uilig obair luachmhar ar son na sochaí ar dhóigheanna difriúla.

Bíonn cearta daonna sábháilte cionn is go ndéanann Tionól Thuaisceart Éireann cinnte de go bhfuil dlíthe ann le cearta daonna a chosaint. Tacaíonn sé leis an obair a dhéanann Coimisiún Thuaisceart Éireann um Chearta an Duine agus Coimisiún Comhionannais Thuaisceart Éireann. Cinntíonn sé go gcloíonn polasaithe rialtais le reachtaíocht chomhionannais agus chearta daonna.

Pléann CTRanna mórcheisteanna agus déanann siad cinntí a mbíonn tionchar acu ar thodhchaí na sochaí. Thig leo baint a bheith acu le dlíthe a chruthú. Cuireann CTRanna comhionannas agus éagsúlacht chun cinn agus cinntíonn siad gur áit shábháilte í Tuaisceart Éireann le cónaí agus obair a dhéanamh inti.

Oibríonn Eagraíochtaí Neamhrialtasacha (ENRanna) ar son na sochaí trí chuidiú a thabhairt do dhaoine atá ar an anás. Ardaíonn siad feasacht an phobail ar mhórcheisteanna. Cuireann siad oideachas ar dhaoine agus spreagann siad daoine le tacú lena gcuid oibre. Bíonn dúshlán ag baint, áfach, le hairgead a thiomsú agus tacaíocht an phobail a fháil.

Foinse: Príomhscrúdaitheoir